

Landschapsadvies

Engelandstraat 1b te Dodewaard

In opdracht van: Batouwe B.V.

5 november 2018

Colofon

© 2018 Laneco / Batouwe B.V.

Tekst en samenstelling: C. Klaren BSc

Projectleiding: Ing. T. Brouwer

Met medewerking van: -

Projectnummer: 84.18.15

In opdracht van: Batouwe B.V.

Wijze van citeren: Klaren, C., 2018. Landschapsadvies Engelandstraat 1b te Dodewaard. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	VOORGENOMEN INGREPEN IN BEELD	6
1.3	OPBOUW RAPPORTAGE	6
2	LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE	7
2.1	ONSTAAN	7
2.2	HISTORISCHE ONTWIKKELING.....	8
3	ANALYSE EN EFFECTEN	11
3.1	GEBIEDSBESCHRIJVING HUIDIGE SITUATIE.....	11
3.2	EFFECTEN OP HET LANDSCHAP	12
3.3	LANDSCHAPPELIJKE MAATREGELEN.....	13
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST	16

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Engelandstraat 1b te Dodewaard is de eigenaar voornemens om de bestaande boomkwekerij uit te breiden. Door de wijziging van het gebruik van het perceel is door de gemeente Neder-Betuwe, gevraagd om een plan voor landschappelijke inpassing van de ruimtelijke plannen.

Globale ligging plangebied in rood (luchtfoto: Bing Maps).

Plangebied met nieuwe betonnen opslag voor containerplanten, riolering, nieuw gegraven sloot, pad met menggranulaat en geëgaliseerde ondergrond voor nieuw te bouwen kas (foto's Laneco).

1.2 VOorgenomen IngREPen In BEELD

In het plangebied zijn de volgende ingrepen voorgenomen:

- Het bouwen van een nieuwe kas.
- Aanleg van een nieuwe parkeerplaats (gereed)
- Aanleg van een betonnen opslagplaats voor containerplanten (gerealiseerd)
- Verleggen van sloot (gerealiseerd)

1.3 OPBOUW RAPPORTAGE

In hoofdstuk 2 wordt een landschapsanalyse uitgewerkt, waarbij eerst het historische perspectief, en als laatste het huidige perspectief/de huidige situatie wordt weergegeven.

In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep naast de landschapsanalyse gelegd om te bepalen of er effecten zijn, en op welke manier deze met maatregelen kunnen worden gecompenseerd.

Beoogde ingrepen in het plangebied: sloot (blauw) verleggen van een sloot (licht blauw) aanleg parkeerplaats. (rood): bouw nieuwe kas (paars) betonplaat voor opslag containerplanten (rood stippellijn). (bron: foto google-earth).

2 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

2.1 ONSTAAN

Het plangebied ligt in het rivierengebied, het oostelijk gedeelte van de Maas- en Rijndelta. Het rivierengebied wordt gekarakteriseerd door klei- en zandafzettingen van Rijn en Maas. De zandafzettingen hebben oeverwallen achtergelaten. Dit zijn hogere gronden die uitsluitend bij hoog water onderlopen. Achter de oeverwallen liggen de laagtes, kommen, deze gronden zouden zonder aangelegde dijken overstroomd. De mens heeft veel invloed op het rivierenlandschap gehad maar er zijn nog steeds natuurlijke landschapselementen te zien zoals laag en vlak liggende agrarische gronden en verhoogde gronden waar bebouwing op staat. De weilanden, kwekerijen en akkers liggen op de komgronden en woningen en dorpen zijn veelal op de hogere zandruggen gebouwd.

De door de rivier afgezette klei en zand hebben een delta van vruchtbare grond achtergelaten, waar in de steentijd zich de eerste mensen vestigden. Kenmerkend voor het hele rivierengebied is de fruitteelt, al in de Middeleeuwen stond de Betuwe bekend om zijn fruitteelt. De laatste decennia hebben naast de fruitteelt ook de boomkwekerijen een belangrijke plek ingenomen.

Door de loop ter tijd zijn dijken aangelegd en is de rivier door menselijke ingrepen zijn vrije loop ontnomen.

Ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog zijn er in het rivierengebied twee dwarsdijken aangelegd. De planlocatie ligt aan een van de twee, de Spanjaarddijk. Deze dijk had drie functies:

1. het was een verdedigings- of uitvalswal waarachter troepen manschappen konden verschansen, voor een offensief op Nijmegen.
2. Door de stuwen in de Linge dicht te zetten kon men het land ten oosten van de dijk onder water zetten of inunderen en het zo de vijand lastig maken door te breken naar het westen.
3. De dijk verdedigde de Neder-Betuwe tegen vloedwater vanuit de Over-Betuwe, van natuurlijke dijkdoorbraken en dijkdoorstekingen.

De Spanjaarddijk is grotendeels afgegraven en verdwenen, nabij de planlocatie ligt nog een stukje oorspronkelijke dijk en kolk. Beide zijn in privébezit en niet toegankelijk.

2.2 HISTORISCHE ONTWIKKELING

Plangebied rond 1815, ligt in een duidelijk open gebied. De hoofdstructuren zijn reeds zichtbaar. De dwarsdijk en de hoofdwegenstructuur is reeds duidelijk zichtbaar.

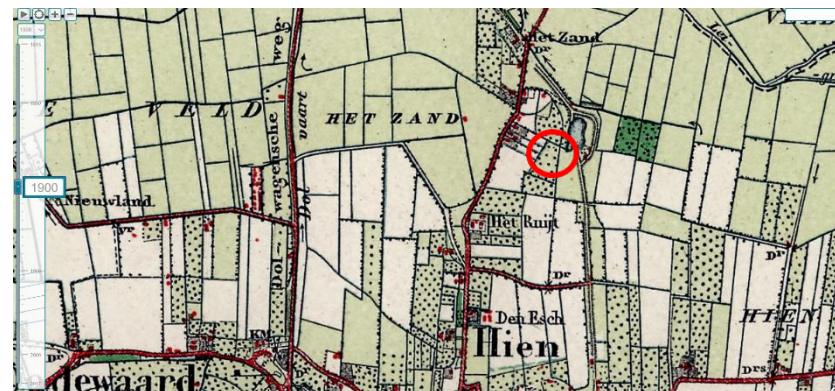
Plangebied rond 1815

Plangebied rond 1850

In 1850 is er (lint-) bebouwing ingetekend, duidelijk zijn de akkers en andere hoofdlijnen in het landschap zichtbaar. Ook enkele boomgaarden zijn zichtbaar op de kaart.

Tussen 1850 en 1900 treed nauwelijks verandering in het gebied op.

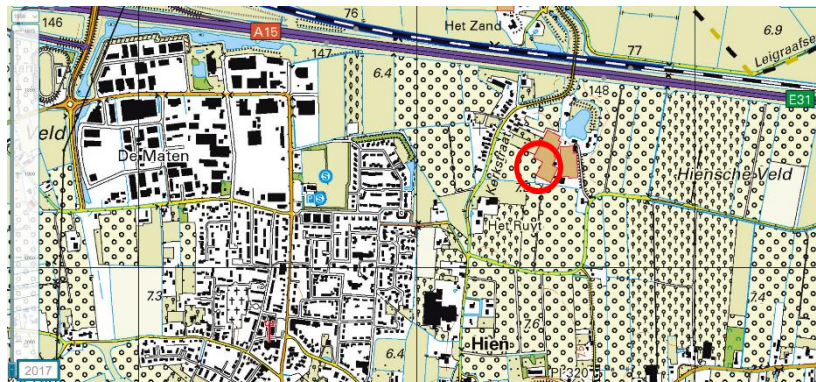

Plangebied rond 1900

Plangebied rond 1977

In 1977 zien we de infrastructuur verandering en dan met name de aanleg van de snelweg A15 en ontsluitingswegen. De verkavelingsstructuur blijft grotendeels intact. De bebouwing in de omgeving neemt toe.

Plangebied in 2017

In de 2017 is een toename van bebouwing ten westen van het plangebied te zien en er is veel nieuwbouw. Ook is duidelijk de uitbreiding en schaalvergroting van de kwekerijen (agrarische) bedrijven te zien.

3 ANALYSE EN EFFECTEN

3.1 GEBIEDSBESCHRIJVING HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied ligt in het rivierengebied, de Neder-Betuwe. De door de rivier afgezette klei en zand hebben een vruchtbare delta gevormd, waar in de steentijd zich de eerste mensen vestigden. Kenmerkend voor het hele rivierengebied is de fruitteelt. De laatste decennia zijn er naast fruitteelt ook boomkwekerijen bijgekomen.

De planlocatie ligt in een gebied waarin veel landschapselementen van de oorspronkelijke ontginning verdwenen zijn. Belangrijkste nog aanwezige kenmerken zijn:

- Stukje Spanjaarddijk met kolk, ten noorden aansluitend plangebied.
- Stroomruggen, afgewisseld met bosjes en lijnvormige groene landschapselementen;
- Boom- en fruitkwekerijen;
- Drukke infrastructuur, trein (Betuwelijn) en snelweg (A15) ten noorden van de Engelandstraat.
- Bebouwing in een oud bebouwingslint.

De planlocatie zelf bestaat uit een perceel met een nieuwe betonnen vloer voor opslag van containerplanten, een pas gestort betonnen pad, een pad van gebroken menggranulaat en een nieuw aangelegde parkeerplaats van betonklinkers met aangesloten een materialenopslag. Het gedeelte waar de kasvloer komt is riolering aangelegd en geëgaliseerd.

Op naast gelegen percelen staan jonge bomen (opkweek), een opslag schuur en een nieuwe kunststof kas.

Boven: de kolk aan de Spanjaarddijk, in privé bezit. Onder: het karakteristieke landschap met kwekerijen op de vruchtbare grond (foto's Laneco).

Door de provincie Gelderland zijn voor dit erf geen kernkwaliteiten en voorwaarden gedefinieerd in de Cultuurhistorisch Waardenkaart (CHW 2016). Wel wordt aandacht gevraagd voor de Spanjaarddijk.

Planlocatie

- Bebouwing en beplanting zijn in balans;
- De bestaande kassen vormen een samenhangend ensemble;
- De bestaande kassen vormen samen één gemeenschappelijke erfruimte;
- De maatvoering van de beplanting aansluiten op de kavelgrootte;
- Duidelijke zonering voor voorerf (parkeerplaats en opslag) en beplantingen;
- Het kassen complex staat niet in verbinding met het landschap.

Elementen

- De vormgeving van de kassen en werkschuur draagt niet bij aan de dieptewerking in het aanzicht vanaf de zuidkant;
- Passend materiaal- en kleurgebruik;
- Parkeren uit het zicht en verharding spelen geen hoofdrol;

3.2 EFFECTEN OP HET LANDSCHAP

Bij dit plan wordt het totaal areaal kasoppervlak vergroot. Er worden met voorgenomen maatregelen geen oude landschapselementen aangetast en verwijderd.

3.3 LANDSCHAPPELIJKE MAATREGELEN

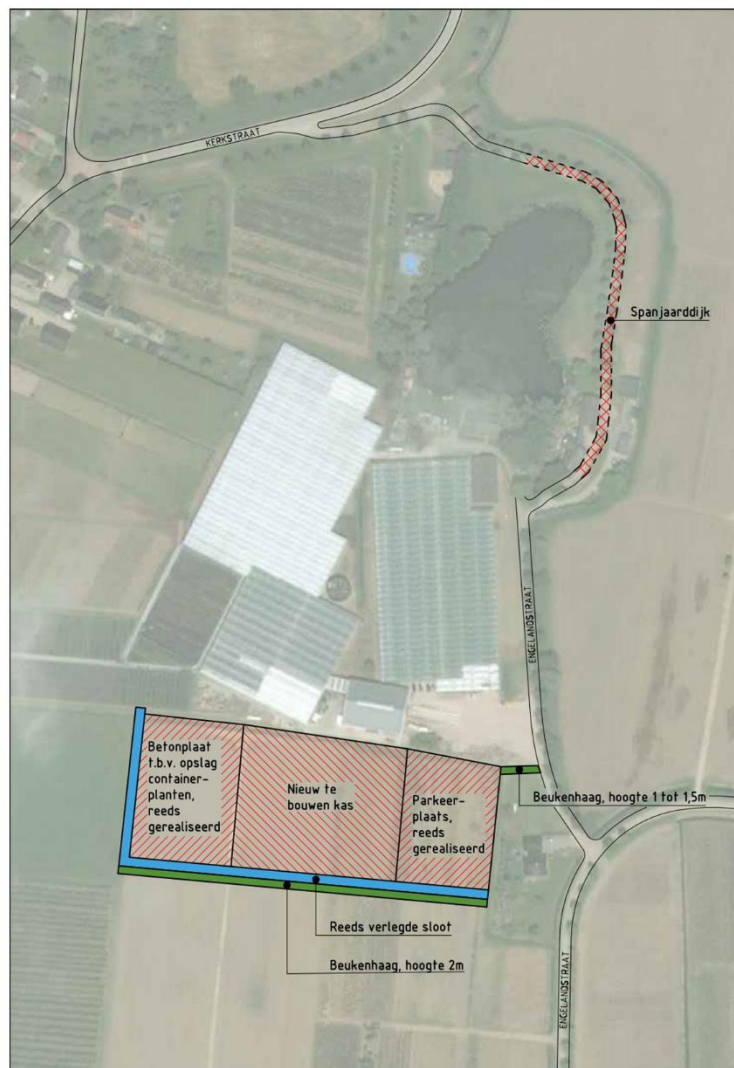

Inpassing van parkeerplaats in het landschap, geel wordt een haag van 1 á 1,5 meter hoogte. De haag naast de nieuw te bouwen kas krijgt een voorgestelde hoogte van 2 meter.

Er wordt bij de landschappelijke maatregelen nadruk gelegd op het herstel van groene elementen en de historische lijnvormige patronen. Vanuit de gemeente Neder-Betuwe is de Spanjaarddijk aangevoerd als cultuurhistorisch waardevol en een aandachtspunt bij de landschappelijke inpassing van de uit te voeren plannen. De Spanjaarddijk is niet toegankelijk en ligt op privéterrein, een aanpassing van beplanting om de dijk beter in het zicht te krijgen is zeer moeilijk. De ligging van de Spanjaarddijk is terug te vinden op bijgevoegde landschapsanalyse kaart. In en om het plangebied zijn veel boomkwekerijen die het zicht op onder andere de Spanjaarddijk en de kassen aan de zuid- en westzijde ontnemen. De gemeente Neder-Betuwe vraagt tevens aandacht voor een landschappelijke inbedding van de nieuw te bouwen kas. De eigenaar, Batouwe B.V., heeft het plangebied al dusdanig ingericht dat een landschappelijke inpassing van de toekomstige kas moeilijk te realiseren is. Er is geen ruimte, het plangebied is al omgeven door kwekerij beplanting en aangelegde paden en betonplaat. Naast de parkeerplaats heeft de eigenaar jonge boompjes geplant.

De inpassing zoals nu wordt voorgesteld:

Maatregel	Concreet	Beheer
Gebruik van gedekte kleuren in de afwerking van de kas. Bij een kunststof kas proberen het witte doek zover mogelijk uit het zicht te halen	Gebruik groen, matgrijs en matzwarte matten als dit mogelijk is.	Geen
Aanplant van haag naast oprit en voor parkeerplaats	Een haag van beuk of haagbeuk. Dubbele rij planten met onderlinge afstand van 0,25 m ¹ en rijafstand van 0,50 m ¹ . Haaghoogte wordt circa 1 – 1,5 meter.	Onderhoud: jaarlijkse snoei.
Aanplant en onderhoud haag aan de zuid zijde van de nieuw te bouwen kas	Een haag van beuk of haagbeuk. Dubbele rij planten met onderlinge afstand van 0,25 m ¹ en rijafstand van 0,50 m ¹ . Haaghoogte wordt circa 2 meter.	Onderhoud: jaarlijkse snoei.

Engelandstraat 1b te Dodewaard

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Baas, H. B. Mobach en H. Renes, 2005, Leestekens van het landschap, 188 landschapselementen in een kort bestek, Landschapsbeheer Nederland.

Berendsen, H.J.A., 1997, Landschappelijk Nederland, Koninklijke Van Gorcum

Berendsen, H.J.A., 2005, Landschap in delen, Overzicht van de Geofactoren, Koninklijke Van Gorcum

Hendriks, dr. Ir. J.A. 1998, De ontginning van Nederland; Het ontstaan van de agrarische cultuurlandschappen in Nederland, Matrijs Nederland

Vervloet, J.A.J. 1986, inleiding tot de historische geografie van de Nederlandse Cultuurlandschappen, Pudoc Wageningen

Historisch landschap, Provincie Gelderland

Klaren, C., 2018. Quick scan flora en fauna Engelandstraat 1b te Dodewaard. Laneco, Ede.

Website:

www.decentrale.regelgeving.overheid.nl

www.geologievannederland.nl

www.landschapinnederland.nl

kaarten.gelderland.nl

Landschappelijke inrichting

Op verzoek een aanvulling t.b.v. de landschappelijke inrichting. Op afbeelding 1 hebben wij groene lijnen getekend met oranje bolletjes erop. De groene lijnen zijn de "groenstroken" die we aan willen leggen en al gerealiseerd zijn. De oranje bolletjes zijn de bomen die al geplant zijn en die we nog willen planten. De stroken waar de blauwe pijlen bijstaan, zijn reeds gerealiseerd. Hierin staan verschillende soorten planten en bomen die de biodiversiteit vergroten.

In het nog te realiseren groenstroken willen wij een gemixte haag van *Rosa rugosa* en *Crataegus monogyna* zetten, met daarnaast een strook met bloemenmix. Deze haag en strook met bloemenmix zijn erg aantrekkelijk voor de dieren en bevorderen de biodiversiteit. Daarnaast willen we een aantal bomen planten, ook in het kader van biodiversiteit en in het kader van toekomstige klimaatveranderingen. Hierover is een internationaal symposium geweest op ons bedrijf op 27 Juni 2019. Op dit symposium is gesproken over welke bomen er optimaal geschikt zijn voor het toekomstige klimaat. De soorten bomen die we willen gaan planten zijn onder andere *Aronia prunifolia* Viking, *Heptacodium miconioides* en *Tetradium danielli*. Door middel van deze bomen en de haag, wordt het een landelijk aanzicht, met in de zomer een bloemenstrook ervoor.

Op de verdere afbeeldingen staan foto's van de reeds gerealiseerde "groenstroken".

Afbeelding 1

